

Stanovisko Centra audiovizuálních studií FAMU k využívání umělé inteligence při studiu

Je zřejmé, že technické nástroje s prvky umělé inteligence se stanou běžnou součástí umělecké praxe i teoretického bádání. Prvky AI jsou již nějakou dobu využívány v běžných situacích, aniž by vzbuzovaly pozornost a diskuzi. Zájem naopak vzbuzují nástroje, které využití generativních prvků přímo deklarují a jejichž výstupem jsou texty a obrazy založené na rozsáhlých datasetech.

Vyzýváme k tomu, aby tyto nástroje byly v rámci školní umělecké tvorby podrobovány průzkumu, testování, experimentálnímu ověřování a hledání limitů. Navrhujeme, aby během studia byly hledány způsoby, jakými umělou inteligenci integrovat do stávajících tvůrčích postupů a jak s těmito nástroji vést tvůrčí dialog.

Navrhujeme považovat obrazové a zvukové nástroje AI za další z mnoha technických nástrojů pro tvorbu a jako takové je využívat. Současně považujeme za etické v takto vytvořeném díle otevřeně deklarovat, kde a v jakém rozsahu byla pro jeho vytvoření umělá inteligence použita.

Při využití textových modelů (např. chat GPT) upozorňujeme, že tyto modely byly vytvořeny jako modely pro komunikaci v přirozeném jazyce, nikoliv jako nástroje pro vytváření myšlenkových konstrukcí a interpretaci faktů. I když tyto nástroje umožňují myšlení přesvědčivě napodobovat, není v jejich výstupech zaručena pravdivost a ověřitelnost výsledku. Z tohoto důvodu za jejich použití a ověření faktů plně zodpovídá jeho pisatel.

Vzhledem k tomu, že textové AI modely reprodukuje hodnoty obsažené v tréninkovém datasetu, nelze je považovat za autory textu a jako takové je v rámci odborného textu nelze citovat. Pokud v odborném textu budou tyto nástroje využity, musí být rozsah a způsob jejich použití v textu jasně deklarován, například v prohlášení v závěru.

Využití AI nástrojů považujeme v budoucnu za nevyhnutelné a doporučujeme, aby byly v akademické praxi aktivně používány s ohledem na stanovení jejich funkčních, právních i etických limitů a na nalezení způsobů, jakým mají s těmito systémy vést dialog lidští aktéři.

V Praze, 11. 6. 2023

Za kolektiv katedry

Martin Blažíček
Vedoucí Centra audiovizuálních studií